

Azərbaycanın Ermənistanına Soçidə diplomatiya dərəsi

Azərbaycanın zəfəri ilə başa çatan 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra düşmənlə diplomatik müstəvidə aparılan savaş da ölkəmizin tam üstünlüyü ilə davam etdirilir. Bütövlükdə indiyədək keçirilmiş bütün görüşlərin gündəliyinə çıxarılan və müzakirə olunan məsələlər göstərir ki, Azərbaycan İkinci Qarabağ müharibəsindəki qələbəni postmüharibə dövründə də inamla qoruyub saxlayır. Oktyabrın 31-də Soçidə keçirilən görüş də bunu bir daha təsdiqlədi. Prezident İlham Əliyev əvvəllər olduğu kimi, Soçi görüşündə də Azərbaycanın maraq və mənafelərini qətiyyətlə təmin etdi.

Soçi görüşünədək Ermənistan baş nazirinin təxribatçı bəyanatları, az qala Rusiyaya yalvarış tonunda olan fikirləri siyasi gündəmi zəbt etmişdi. Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin "Valday"da birbaşa Ermənistanla ünvanlanan mesajlarından sonra N.Paşinyanın bir sutka ərzində Ermənistanla zəlzələ effekti yarada biləcək ardıcıl açıqlamaları - Rusiyanın təklif etdiyi sülh sənədini imzalamağa, Qarabağdakı sülhməramlıların mandatını uzatmağa və Ermənistan Sərhəd Xidmətinin səlahiyyətlərini Rusiya FTX-yə verməyə hazır olduğunu deməsi təkcə öz əhalisini razılaşmalardan xəbərdar etmək istəyindən yox, həm də canına düşmüş qorxu hissindən qaynaqlanırdı. Əslində isə Nikol Paşinyan və onun Qərbdəki himayədarları daha çox istəyir və çalışırdılar ki, bu görüş baş tutmasın, pozulsun. Çünki indiyədək üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməkdən yayınan, Ukrayna üzərindəki Qərb-Rusiya savaşının nəticəsini gözləyən Nikol Paşinyan üçün budəfəki Soçi görüşünün çox ağır keçəcəyi və onun siyasi qədrini müəyyənləşdirəcəyi öncədən bəlli idi.

Əslində, Soçi görüşünədək durumun izahı çox sadə idi. Azərbaycan atəşkəs olandan sonra üzərinə düşən öhdəlikləri yerinə yetirib: Laçın koridoruna alternativ yol açılıb, əsirlər təhvil verilib. Ermənistan isə öhdəliklərini icra etmir - nə Qarabağdan silahlılarını çıxarır, nə nəqliyyat xətlərini bərpasına başlayır. Son dövrlər Qərbdən fəallaşma müşahidə olunur və Ermənistanı qızıdırırlar, ona siyasi dəstək verirlər. Fransa aşkar qərəzli mövqe tutmaqdadır, ABŞ-nin prezidenti C.Baydenin Paşinyana məktubunda "Dağlıq Qarabağ xalqı" ifadəsini işlədir. Bu cür mövqe Ermənistanı qızıdırır ki, sülh sazişi ilə bağlı təşəbbüsləri rədd etsin. Bu səbəbdən İrəvan Qərbin himayəsinə arxalanaraq 10 noyabr sazişinin

müddəalarını icra etmir. Amma Rusiya Prezidenti Vladimir Putin öz imzasına sahib çıxmaq üçün bu məsələləri gündəmə gətirməyə məcburdur. Məhz bu faktorları düzgün qiymətləndirərək Azərbaycan tərəfi görüş ərəfəsində təmkinli davranır və Paşinyanın ritorik bəyanatlarına cavab verilmirdi. Soçidə üçtərəfli görüşdən öncə Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin görüşündə İlham Əliyevin "Qarabağ münaqişəsi artıq tarixdə qalıb. O, iki il bundan əvvəl həll edilib" mesajı erməni liderinin neçə günlük təbliğatını alt-üst etdi. Azərbaycan Prezidenti bir daha diplomatiya dərəsi keçərək sübut etdi ki, siyasət populizm deyil, pragmatizm sənətidir!

Soçi görüşünün nəticəsi olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, Ermənistan Respublikasının baş naziri Nikol Paşinyan və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin 2020-ci il 9 noyabr, 2021-ci il 11 yanvar və 26 noyabr tarixli üçtərəfli bəyanatların həyata keçirilməsinin gedişatının müzakirəsi fonunda birgə bəyanat imzaladılar. Bu proses zamanı Ermənistan növbəti

dəfə Rusiyaya nümayiş etdirdi ki, öz strateji tərəfdaşına qarşı satqınlıq və riyakarlıq siyasətini davam etdirir. Onun Şarl Mişelə çağırışları və Avropa vasitəçiliyini gündəmə gətirməsi Moskvaya növbəti siqnal oldu. Paşinyanın ABŞ-nin təşkil etdiyi "demokratiya sammiti"ne dəvət alması ilə lovgalanması da Moskvanın diqqətindən yayınmayacaq. Çünki bu sammit "soyuq müharibə"dən sonra Rusiyaya qarşı yaradılan yeni koalisiyadır və bu koalisiyada yer alan yeganə KTMT və Avrasiya İttifaqı üzvü Ermənistanıdır. Bütün bunlara görə Ermənistan geosiyasi zərbələr alacaq, nəticəsi isə heç də yaxşı olmayacaq.

Soçi görüşü Ermənistanın kapitulyasiyasının növbəti təzahürü oldu, Azərbaycanın sülh, əməkdaşlıq çağırışlarına hərbi təxribatlarla cavab vermək siyasətinin üstündən xətt çəkdi. Bu, Ermənistanın şovinist siyasətinin iflası kimi qiymətləndirilməlidir. Soçi görüşü eyni zamanda həm Ermənistan tərəfinin, həm də erməni rüporlarından qidalanan radikal müxalifətin iddialarını da alt-üst etdi, onların sadəcə bleflə məşğul olduqlarını isbatladı. Məsələn, onla-

rın Soçi görüşündən öncə müxtəlif uydurma fikirlər tirajlamaq niyyətlərinə əks olaraq, sənəddə hər hansı bir "Dağlıq Qarabağ münaqişəsi" ifadəsinə rast gəlinmədi. Bu da o deməkdir ki, söhbət artıq postmünaqişə dövründən gədir. Həmçinin sənəddə ATƏT-in Minsk qrupuna dair heç bir bənd olmadı. Yəni bəyanatda ATƏT-in Minsk qrupunun adının çəkilməməsi diqqəti sülh danışıqlarının daha çox ikitərəfli formatına yönəldir. Bununla da xortladılmağa çalışılan status məsələsinin də artıq Azərbaycan, Rusiya və Ermənistanın gündəliyindən çıxarıldığı sübut olundu. Bir sözlə, hər hansı bir şərt qoyulmadan Azərbaycan Prezidentinin mövqeyi sənəddə öz əksini tapdı, Azərbaycan dövlətinin qətiyyətli mövqeyi bir daha nümayiş etdirildi. Heç şübhəsiz ki, İrəvanla Moskva arasındakı inamsızlıq mühiti fonunda Azərbaycanın düşünülmüş siyasəti, həm Rusiya, həm Türkiyə ilə etibarlı tərəfdaşlığı sayəsində regionda yeni təhlükəsizlik arxitekturası qurulur və onun müəllifi də Prezident İlham Əliyevdir.